

BENEDIKT XVI.

Kako govoriti o Bogu danas?

*Papina kateheza na općoj audijenciji
u srijedu 28. studenoga 2012.*

Draga braćo i sestre, glavno pitanje koje danas postavljamo glasi: kako govoriti o Bogu u našem dobu? Kako prenositi poruku evanđelja i otvoriti putove njegovoj spasenjskoj istini u često zatvorenim srcima naših suvremenika i u njihovim umovima koji su katkad otupljeni blještavilima društva? Sam se Isus, kažu nam evanđelisti, u naviještanju Božjeg kraljevstva pitao o tome: "Kako da prisposobimo kraljevstvo nebesko ili u kojoj da ga prisposobi iznesemo?" (Mk 4, 30). Kako govoriti o Bogu danas? Prvi je odgovor da mi možemo govoriti o Bogu, jer je on govorio s nama. Prvi uvjet za razgovor s Bogom je dakle slušati ono što je sam Bog rekao. Bog je razgovarao s nama! Bog dakle nije neka daleka hipoteza o postanku svijeta; nije neki matematički um dalek nama ljudima. Bog se zanima za nas, ljubi nas, osobno je ušao u stvarnost našega života, u svojoj je samoobjavi išao čak tako daleko da se utjelovio. Dakle, Bog je stvarnost našega života, on je tako velik da ima također vremena za nas, bavi se nama. U Isusu iz Nazareta mi susrećemo lice Boga, koji je sišao s neba da uđe u svijet ljudi i poučava "umijeću življenja", putu koji vodi do sreće; da nas oslobodi od grijeha i učini nas sinovima Božjim (usp. Ef 1, 5; Rim 8, 14). Isus je došao zato da nas spasi i pokaže nam dobar život evanđelja.

Govoriti o Bogu znači prije svega da nam mora biti potpuno jasno što je to što moramo nositi muškarcima i ženama našega doba: ne nekog apstraktnog Boga, neku hipotezu, već konkretnog Boga, Boga koji postoji, koji je ušao u povijest i koji je prisutan u povijesti; Boga Isusa Krista kao odgovor na temeljno pitanje koji je smisao života i kako trebamo živjeti. Zbog toga, govoriti o Bogu traži familijarnost sa Isusom i njegovim evanđeljem, pretpostavlja naše osobno i stvarno poznavanje Boga i snažnu ljubav prema njegovu naumu spasenja, ne podliježući napasti uspjeha, već se držeći Božje metode. A ta je Božja metoda je poniznost – Bog je postao jedan od nas – ta se metoda realizirala u utjelovljenju u jednostavnoj kući u Nazaretu i betlehemske štali, ta se metoda ogleda u usporedbi o gorušičinu zrnu. Ne trebamo se plašiti skromnosti malih koraka i pouzdanja u kvasac koji se miješa sa tijestom i čini da ono polako raste (usp. Mt 13, 33). U govoru o Bogu, u djelu evangelizacije, pod vodstvom Duha Svetoga, nužno je vratiti se jednostavnosti, vratiti se biti navještaja: Radosnoj vijesti o Bogu-Ljubavi koji nam se približio u Isusu Kristu sve do križa i koji nam u uskrsnuću daje nadu i otvara nas jednom životu koji nema kraja, vječnom životu, pravom životu. Apostol Pavao, taj vrsni komunikator, daje nam pouku koja na jednostavan način prodi u samu srž vjere i pitanja "kako govoriti o vjeri" s velikom jednostavnošću. U Prvoj poslanici Korinćanima on naime piše: "I ja kada dođoh k vama, braćo, ne dođoh s uzvišenom besjedom ili mudrošću navješćivati vam svjedočanstvo Božje jer ne htjedoh među vama znati što drugo osim Isusa Krista, i to raspetoga" (2, 1-2). Dakle prva stvarnost je da Pavao ne govori o nekoj filozofiji koju je on razvio, ne govori o idejama koje je pronašao negdje drugdje ili izmislio, već govori o jednoj stvarnosti svoga života, govori o Bogu koji je ušao u njegov život, govori o stvarnom Bogu koji živi, koji je govorio s njim i koji će govoriti s nama, govori o Kristu raspetom i uskrsnom. Druga je stvarnost da Pavao ne traži samoga sebe, ne želi stvoriti oko sebe krug obožavatelja, ne želi ući u povijest kao vođa jedne velike škole, ne traži samoga sebe, već sveti Pavao naviješta Krista i želi pridobiti ljude za pravog i stvarnog Boga. Kada govori Pavao je vođen isključivo željom da propovijeda ono što je ušlo u njegov

život a to je pravi život, koji ga je osvojio na putu za Damask. Dakle, govoriti o Bogu znači dati prostora Onome koji nam ga pomaže upoznati, koji nam otkriva svoje lice ljubavi; to znači 'oplijeniti' samoga sebe i predati se Kristu, sa sviješću da nismo mi ti koji možemo steći druge za Boga, već ih moramo očekivati od samoga Boga, zazivati ih od njega. Govoriti o Bogu rađa se dakle iz slušanja, iz našeg poznavanja Boga koje se ostvaruje u familijarnosti s njim, u molitvenom životu i življenju prema zapovijedima.

Prenositi poruku vjere, za svetog Pavla, ne znači nositi samoga sebe, već otvoreno i javno govoriti ono što je vidio i osjetio u susretu s Kristom, ono što je iskusio u svojem životu koji je preobražen tim susretom: to znači nositi onog Isusa kojeg osjeća prisutnog u sebi i koji je postao pravi putokaz njegova života, da bi pomogao svima shvatiti da je on potreban za svijet i presudan za slobodu svakog čovjeka. Apostol se ne zadovoljava naviještanjem riječi, već čitav svoj život uključuje u veliko djelo vjerovjesništva. Da bi se govorilo o Bogu, treba mu dati prostora, s pouzdanjem da je on taj koji djeluje u našoj slabosti: dati mu prostora bez straha, s jednostavnošću i radošću, u dubokom uvjerenju da što više stavimo u središte njega a ne sebe, to će naša komunikacija biti plodonosnija. A to vrijedi također za kršćanske zajednice: one su pozvane pokazati preobražavajuće djelovanje Božje milosti, prevladavajući individualizme, zatvorenosti, sebičnosti, ravnodušnosti i živeći u svakodnevnim odnosima Božju ljubav. Zapitajmo se jesu li naše zajednice doista takve. Moramo se pokrenuti da budemo uvijek i stvarno takvi, navjestitelji Krista a ne nas samih.

Sada se moramo zapitati kako je komunicirao sam Isus. Isus govori o svom Ocu – naziva ga Abbà – i Božjem kraljevstvu, s pogledom punim suosjećanja za nevolje i teškoće s kojima se ljudi susreću u svom životu. On govori s velikim realizmom i rekao bih da je osnovna značajka Isusova navještaja da svijet čini transparentnim i da poručuje je naš život vrijedan pred Bogom. Isus pokazuje da se u svijetu i stvorenju odražava Božje lice i pokazuje nam kako je Bog prisutan u svakodnevnim zbivanjima našega života. On to čini bilo u prisposodobama u kojima se koristi slikama iz prirode, kao što su one o zrnu gorušičinu i polju s različitim sjemenjem, bilo u prisposodobama preuzetim iz našeg života, sjetimo se primjerice prisposdobe o izgubljenom sinu, Lazaru i drugih Isusovih prisposdoba. Iz Evanđeljâ vidimo kako se Isus zanima za svaku ljudsku situaciju s kojom se susreće, uranja u stvarnost muškaraca i žena svog doba, s punim pouzdanjem u Očevu pomoć. I da je stvarno u toj povijesti Bog, na skriven način, prisutan i ako smo pažljivi možemo ga susresti. A učenici, koji žive sa Isusom, mnoštvo koje ga susreće, vide njegovu reakciju na najrazličitije probleme, vide kako govori, kako se ponaša; vide u njemu djelovanje Duha Svetoga, Božje djelovanje. U njemu se navještaj i život isprepliću: Isus djeluje i poučava, polazeći uvijek od prsnog odnosa s Bogom Ocem. Taj stil postaje osnovni putokaz za nas kršćane: naš način življenja u vjeri i ljubavi postaje govor o Bogu u današnjem dobu, jer životom življenim u Kristu pokazuje vjerodostojnost, realizam onoga što govorimo riječima, koje nisu samo riječi, već pokazuju stvarnost, pravu stvarnost. A u tome moramo biti pozorni da uočimo znakove vremena u našem dobu, da prepoznamo naime mogućnosti, želje i prepreke na koje se nailazi u današnjoj kulturu, napose

želju za autentičnošću, težnju k transcendenciji, osjetljivost za očuvanje stvorenog svijeta i bez straha priopćiti odgovor kojeg pruža vjera u Boga. Godina vjere je prigoda da se otkrije, s maštovitošću nadahnutom Duhom Svetim, nove putove na osobnoj i zajedničkoj razini, kako bi snaga evanđelja u svakom mjestu bila mudrost života i životni orijentir.

I u našem dobu, povlašteno mjesto za govor o Bogu je obitelj, ta prva škola za prenošenje vjere novim naraštajima. Drugi vatikanski koncil govori o roditeljima kao prvim vjerovjesnicima (usp. Dogm. konst. *Lumen gentium*, 11; Dekr. *Apostolicam actuositatem*, 11), koji su pozvani ponovno otkriti tu svoju misiju, preuzimajući na sebe odgovornost u odgajanju, u otvaranju savjesti malenih Božjoj ljubavi kao temeljnoj službi u svom životu, u tome da budu prvi katehisti i učitelji vjere svojoj djeci. A u toj je zadaći važna nadasve budnost, koja znači znati uočiti povoljne prilike za otpočinjanje govora o vjeri u obitelji i za rast i jačanje kritičke refleksije o brojnim uvjetovanostima kojima su djeca izložena. Ta pozornost roditelja je također osjetljivost u recepciji mogućih vjerskih pitanja prisutnih u duši obitelji, koja su katkad očita a katkad skrivena. Tu je zatim radost: komunikacija vjere mora uvijek biti u radosnom tonu. To je uskrsna radost, koja ne prešućuje i ne skriva stvarnost boli, trpljenja, napora, teškoća, nerazumijevanja i same smrti, ali umije pružiti kriterije za tumačenje svega u perspektivi kršćanske nade. Dobar život evanđelja je upravo taj novi pogled, ta sposobnost promatrati svaku situaciju samim Božjim očima. Važno je pomoći svim članovima obitelji da shvate da vjera nije neki teret, već izvor duboke radosti, da vjerovati znači zamijetiti Božje djelovanje, prepoznati prisutnost dobra, koje ne diže buku; i da vjera pruža dragocjene putokaze za življenje vlastite egzistencije. Na kraju, tu je i sposobnost slušanja i dijaloga: obitelj mora biti ambijent u kojem se uči živjeti zajedno, izgladiti sporove u uzajamnom dijalogu, kojeg čine slušanje i riječ, jedni druge razumjeti i međusobno se ljubiti, da bi jedni drugima bili znak Božje milosrdne ljubavi.

Govoriti o Bogu, dakle, znači svojom riječju i životom pomoći drugima da shvate da Bog nije takmac našega života, već je njegov pravi jamac, jamac veličine osobe. Tako se ponovno vraćamo na početak: govoriti o Bogu znači, riječju i životom, komunicirati, snažno i jednostavno, ono što je bitno a to je Bog Isusa Krista, onaj Bog koji nam je pokazao tako veliku ljubav da se utjelovio, umro i uskrsnuo za nas; onaj Bog koji traži da ga slijedimo i da dopustimo da nas preobrazi njegova neizmjerena ljubav kako bismo obnovili svoj život i svoje odnose; onaj Bog koji nam je darovao Crkvu, da bismo zajedno kročili ovim svijetom i, po Riječju i sakramentima, obnovili čitav ljudski grad, da može postati Božji grad.